

Gazdálkodás

A gazdálkodás: az a céltudatos tevékenység, melynek keretében a rendelkezésre álló erőforrásokat a lehető legjobb eredmény megszerzése érdekében kívánjuk felhasználni.

A gazdálkodás döntések sorozata.

↳ Cél: A kedvező hatások maximalizálása

Gazdasági döntés: összehasonlítjuk az előnyöket és hátrányokat, azaz a ráfordítást és az eredményt.

Gazdaságosság elve:

- **Maximum-elv:** amikor a rendelkezésre álló eszközökkel a lehető legnagyobb eredményt, teljesítményt akarjuk elérni. (pl.: *adott alapanyagból a legtöbb végtermék előállítás*)
- **Minimum-elv:** ha egy bizonyos teljesítmény, eredmény létrehozása a lehető legkisebb ráfordítással történik. (pl.: *adott végtermék legkisebb költséggel történő mozgatása*)

Az előnyök és hátrányok összehasonlításának eszköze a **pénz**.

A pénz és a piac

A csere: a megkívánt termék megszerzésének az a módja, amikor viszonzásképpen felkínálunk érte valamit.

A modern gazdaságban a cserét a pénz közvetíti, így a javak cseréje **adás-vétel** formáját ölti.

- nincs külső kényszer
- a cserearány a felek megegyezése, alkuja alapján alakul ki

Az ilyen csere intézménye a **piac**.

Adás-vétel ➔ terméket/szolgáltatást kizárólag pénzért cserébe.

Gazdasági események megkettőződnek.

- **reálfolyamat** (javak mozgása)
 - **pénzfolyamat** (pénz mozgása)
- } ellentétes irányúak

Az adás-vétel a piacon bonyolódik le.

A piac: az eladók és a vevők, illetve azok cserekapcsolatainak rendszere.

↳ ahol találkozik a kereslet és a kínálat, a vevő és az eladó

Legfőbb elemei:

- **Kereslet:** a fizetőképes fogyasztók vásárlási szándéka
- **Kínálat:** az eladásra felajánlott árumennyiség
- **Ár:** az áru csereértéke pénzben kifejezve

↳ Az a pénzmennyiség, amiért az árut megvásárolhatjuk vagy eladhatjuk.

Piachoz kapcsolódó fogalmak:

- kereslet ➔ fizetőképesség
- kínálat ➔ javak
- pénz ➔ ár
- jövedelem ➔ gazdasági tevékenység eredménye
- pénzbefektetés ➔ erőforrások lekötése
- felhasznált termelési tényezők ➔ pénz ➔ költség
- eladás = értékesítés, vétel = beszerzés
- piac szereplői ➔ eladó/vevő
- mindenki vevő, mindenki eladó
- áruhiány/túlkereslet, árübőség/túlkínálat
- áruforgalom ➔ az árucserék összessége
- adás-vétel tárgya szerint ➔ fogyasztási javak/termelési tényezők piaca
- verseny jellege és terjedelme ➔ monopólium/oligopólium/tökéletes verseny

Gazdasági rendszerek

A gazdaság az anyagi javak és szolgáltatások előállításával, elosztásával, cseréjével és fogyasztásával összefüggő jelenségek, kölcsönhatások, szereplők és ezek kapcsolatainak összessége.

A gazdasági rendszerek közötti különbséget a piac szerepe határozza meg.

Kulcskérdések:

- Ki mondja meg, hogy mennyit kell termelni?
- Ki alakítja az árakat?

Gazdasági rendszerek három alaptípusa:

- **tiszta piacgazdaság**
- **központosított tervgazdaság**
- **vegyes gazdaság**

Tiszta piacgazdaság: a gazdálkodás kizárólagos szervezője és irányítója a piac.

↳ a piaci mechanizmus összehangolja a piaci szereplők tevékenységét ➔ „láthatatlan kéz”

Központosított tervgazdaság: a gazdasági folyamatok kizárólagos irányítója az állam.

↳ központi állami szerv dönti el, hogy **kinek, miből, mennyit** termeljenek

↳ a termelő a piactól el van szakítva ➔ **pazarló gazdálkodás**

Vegyes gazdaság: a piac és az állam együttesen szabályozza a gazdasági folyamatokat.

↳ **piaci kudarcok** (a „láthatatlan kéz” nagyokat tévedhet)

A piacgazdaság

A piacgazdaságban a piac a fő gazdaságsszabályozó erő.

↳ A gazdasági egységek és szervezetek együttműködését a piac hangolja össze.

A gazdasági szereplők egymásra vannak utalva és érdekeik találkoznak, de ezek az érdekek ellentétesek.

↳ Eladó drágán akar eladni, vevő olcsón akar venni.

Minden résztvevő elsősorban saját érdekeit akarja érvényesíteni ➔ **verseny**.

A verseny során a piaci szereplők szabadon dönthetnek.

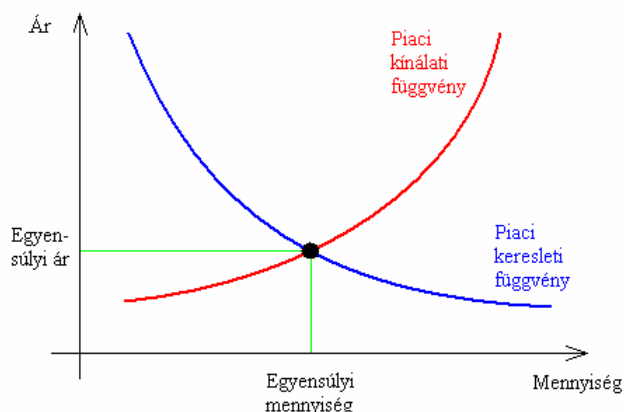

A piaci szereplők számára a döntésekhez szükséges legfontosabb információkat az **árak** alakulása szolgáltatja.

Mind a kereslet, mind a kínálat változásai hatással lesznek a piaci árra.

↳ A piaci árak mozgása pedig változásokat idéz elő a gazdasági tevékenységekben és azok eredményeiben.

A piacgazdaság előnyei/hátrányai:

<i>Előnyök</i>	<i>Hátrányok</i>
<ul style="list-style-type: none">• A piac hatékonyságra, takarékosagra ösztönöz (az olcsón előállított, jó minőség adható el)• Rugalmas és gyors alkalmazkodást biztosít (verseny van)• Gazdasági szabadság érvényesül a döntésekben	<ul style="list-style-type: none">• A közjavak előállítása nem biztosított• A piac csak a teljesítményt ismeri el, nincs méltányosság• A verseny veszteséggel jár (munkanélküliség, infláció)• Környezetvédelem nem megoldott